

**MARIJAMPOLĖS REGIONO PLĖTROS PLANO
PAŽANGOS PRIEMONĖS Nr. LT024-01-03-01
„ŠVIETIMO PASLAUGŲ PRIEINAMUMO IR KOKYBĖS GERINIMAS
MARIJAMPOLĖS REGIONE“
PAGRINDIMO APRAŠAS**

2022-12-21 Nr. D-103

(data ir registracijos numeris)

**I SKYRIUS
BENDROSIO NUOSTATOS**

Regiono plėtros uždavinys (-iai)	Uždavinys Nr. LT024-01-03 „Pagerinti švietimo paslaugų prieinamumą ir kokybę“
---	---

**II SKYRIUS
SITUACIJOS ANALIZĖ IR SIEKIAMAS POKYTIS**

Marijampolės regiono plėtros plane 2022–2030 m. (toliau – MRPPL) nustatyta **problema**, kurią siekiama spręsti – „Didelė socialinė atskirtis ir aukštas skurdo rizikos lygis“. Regione žemi dalyvavimo ikimokykliniame ugdyme bei neformaliajame švietime rodikliai, o tai turi įtakos žemiems mokinių pasiekimams ir prastiems tolesnio mokymosi rodikliams bei didina skurdo riziką ir socialinę atskirtį. Tai rodo, kad viena iš **problemos priežasčių** yra „Nepakankama teikiamų švietimo paslaugų kokybė ir prieinamumas“ (išsami Marijampolės regiono esamos situacijos bei problemų ir jų priežasčių analizė pateikiama MRPPL I skyriuje „Regiono plėtros plano teritorinė aprėptis ir regiono esamos situacijos analizė“).

Ikimokyklinis ugdymas. Atsižvelgiant į MRPPL analizės išvadas, remiantis Nacionalinės švietimo agentūros duomenimis, šalyje 2021–2022 m. ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme dalyvaujančių 3–5 metų vaikų dalis siekė 94,47 proc., tačiau Marijampolės regione nė viena savivaldybė nesiekė šalies vidurkio – Vilkaviškio rajono savivaldybėje šis rodiklis 57-oje vietoje (89,36 proc.) iš visų šalies savivaldybių, Kalvarijos – 48-oje (91,52 proc.), Šakių rajono savivaldybė – 40-oje vietoje (92,57 proc.), Kazlų Rūdos savivaldybė – 31-oje vietoje (93,55 proc.), Marijampolės – 20-oje vietoje (94,18 proc.).

Savivaldybė	Vietų sk. iš viso, 2021 m. ¹	0-5 m. amžiaus vaikų sk. 2022 m. pr. ²	Ugdomų pagal ikimokyklinio ugdymo programas vaikų sk., 2022-2023 m. ³	Ugdomų pagal ikimokyklinio ugd. programas vaikų dalis nuo visų 0-5 m. amžiaus vaikų, proc.	Sav. mokyklose ugdomų 3-5 metų vaikų, kurių deklaruota gyv. vieta yra kt. sav., dalis, 2022-2023 m. ⁴	Savivaldybės 3-5 metų vaikų, ugdomų ne savivaldybės mokyklose, dalis, 2022-2023 m. ⁵
Kalvarijos	365	540	335	62	8,3	18,2
Kazlų Rūdos	430	558	451	81	14,6	8,8
Marijampolės	2503	2797	2406	86	8,0	2,7
Šakių rajono	974	1145	900	79	8,4	10,1
Vilkaviškio rajono	1319	1663	1271	76	6,5	7,0

Žemam įsitraukimui į ikimokyklinį ugdymą gali turėti įtakos regiono specifika – pusė regiono gyventojų gyvena kaimo vietovėse, kur viešųjų paslaugų užtikrinimas ir prieinamumas sudėtingesnis nei miesto vietovėse (pavėžėjimo poreikis Šakių rajono savivaldybėje), vietų trūkumas mieste (Kazlų Rūdos ir Vilkaviškio rajono savivaldybėse), ankstyvojo ikimokyklinio ugdymo vietų trūkumas (Kazlų Rūdos, Šakių ir Vilkaviškio rajono savivaldybėse).

¹ Rodiklis Vietų skaičius ikimokyklinio ugdymo įstaigose, šaltinis – Statistikos departamentas;

² Rodiklis Nuolatinių gyventojų skaičius metų pradžioje, šaltinis – Statistikos departamentas;

³ Rodiklis Pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas ugdomų vaikų skaičius, šaltinis – ŠVIS;

⁴ Rodiklis Savivaldybės mokyklose ugdomų 3-5 metų vaikų, kurių deklaruota gyvenamoji vieta yra kitoje savivaldybėje, dalis, šaltinis – ŠVIS;

⁵ Rodiklis Savivaldybės 3-5 metų vaikų, ugdomų ne savivaldybės mokyklose, dalis, šaltinis – ŠVIS;

Poreikio naujų ikimokyklinio ugdymo vietų kūrimui Marijampolės regiono savivaldybėse pagrindimas:

Savivaldybė	Poreikio pagrindimas
Kalvarijos	Esamos vietos dažnai nėra užpildomos, laukiančiųjų eilių nėra, visi prašymai yra tenkinami. Poreikiui esant naujos vietos būtų kuriamos savivaldybės lėšomis.
Marijampolės	Marijampolės savivaldybėje nuo 2022-09-01 pradėjo veikti 5 naujos ikimokyklinio ugdymo grupės, jose naujų vietų skaičius – 96. Šiuo metu poreikio naujų vietų kūrimui nėra.
Kazlų Rūdos	Iki 3 metų IU amžiaus grupės, veikiančios miesto teritorijoje yra pilnai užpildytos ir kasmet iki 20 vaikų negali patekti į ugdymo įstaigas („Pušelės“ l/d). Į IU grupes nuo 3 iki 5 metų kasmet (miesto teritorijoje) nepatenka iki 5 vaikų (Pradinė mokykla, „Pušelės“ l/d).
Šakių rajono	Yra daug pageidavimų dėl 1-2 metų vaikų priėmimo, kam šiuo metu nėra galimybių.
Vilkaviškio rajono	Įvedus visuotinį privalomą ikimokyklinį ugdymą planuojama, kad ikimokyklinio amžiaus vaikų lankančių ikimokyklinio ugdymo įstaigas padidės, kas sąlygos tinkamos infrastruktūros, pritaikytos vaikų ugdymui, trūkumą ikimokyklinio ugdymo įstaigose.

Remiantis *Ikimokyklinio ugdymo infrastruktūros plėtros Lietuvos savivaldybėse galimybių studija*⁶, Europos Sąjungos šalys yra įsipareigojusios kovoti su vaikų patiriamu skurdu, užtikrinti jiems lygias galimybes gauti ikimokyklinį ugdymą. Studijoje teigiama, kad PISA (angl. Programme for International Student Assessment) tyrimo duomenimis, mokiniai, kurie bent vienus metus ar ilgiau dalyvavo ikimokyklinio ugdymo procese, atliekant kognityvinių gebėjimų tyrimus paprastai pasirodo geriau nei tie, kurie jame dalyvavo trumpiau arba visai nedalyvavo. Be to, pastebėta, kad dalyvavimas ikimokyklinio ugdymo procese turi ypač teigiamą poveikį penkiolikmečių, kilusių iš nepalankios socialinės ir ekonominės aplinkos, pasiekimams.

Atsižvelgiant į aukštus socialinės atskirties ir skurdo rodiklius Marijampolės regione, priešais, lemiančių nepakankamą ikimokyklinio ugdymo paslaugų prieinamumą ir kokybę, šalinimas prisidėtų prie socialinės atskirties ir skurdo regione sumažinimo.

Visos dienos mokykla. Marijampolės regiono mokinių tiek pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo, tiek valstybinių brandos egzaminų rezultatai yra prastesni nei šalyje (didesnė dalis neišlaikiusiųjų arba pasiekusiųjų patenkinamą lygį, mažesnė aukščiausiąjį lygį, lyginant su šalies rodikliais).

Marijampolės regione mokinių, dalyvaujančių neformaliojo švietimo programose, dalis yra mažesnė nei šalies vidurkis (2021 m. šalyje dalyvavo – 26,4 proc., Marijampolės regione – 23,2 proc. mokinių). Marijampolės regiono savivaldybėse neformaliame ugdyme dalyvaujančių mokinių dalis taip pat skiriasi – nuo 34,6 proc. Kazlų Rūdos savivaldybėje iki 18,3 proc. Marijampolės savivaldybėje. Kazlų Rūdos ir Vilkaviškio rajono savivaldybėse neformaliame ugdyme dalyvaujančių mokinių dalis didesnė nei šalies vidurkis.

Lietuvos Respublikos Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos parengtoje švietimo būklės apžvalgoje *Lietuva. Švietimas šalyje ir regionuose. 2022 įtraukusis ugdymas*⁷ nurodoma, kad Marijampolės regiono savivaldybėse žemi tikslųjų mokslų (fizikos), taip pat užsienio kalbos pasiekimai, visoms Marijampolės regiono savivaldybėms šiame tyrime pateikiamos rekomendacijos dėl neformaliojo švietimo įtraukties didinimo, taip pat rekomenduojama didinti ikimokyklinio ugdymo įtrauktį ir kita.

Visos dienos mokyklos modeliui būdinga formaliojo ir neformaliojo ugdymo dermė. Remiantis studija *Visos dienos mokykla: modeliai ir įgyvendinimo prielaidos*⁸, neformaliojo švietimo pasiūla ypač skurdi atokesniuose regionuose, kur tiek dalis tėvų negali sumokėti už būrelius, tiek trūksta tinkamos infrastruktūros (nepakankama infrastruktūra – kaip vienas iššūkių taikant visos dienos mokyklos modelį). Visos dienos mokyklos privalumu buvo įvardintas vaikų socialinės atskirties mažėjimas, sėkmingesnės sąlygos vaikų socialinei integracijai, bendrųjų kompetencijų ugdymuisi; taip pat visos dienos mokyklos idėjos įgyvendinimas prisidėtų prie palankesnių sąlygų tėvams dalyvauti darbo rinkoje sudarymo.

Remiantis Marijampolės regiono savivaldybių pateikta informacija, Kalvarijos, Šakių ir Vilkaviškio rajonų savivaldybėse per pastaruosius 5-erius metus nebuvo investuojama į kokybiškų sąlygų visos dienos mokyklos veiklai sudaryti užtikrinimą, Kazlų Rūdoje investuota apie 200 tūkst. eurų, tačiau šios investicijos nepakankamos, nes trūksta erdvių lauke, vidaus erdvės nėra daugiafunkcės, Marijampolės savivaldybėje investicijos nepakankamos į visos dienos mokyklos veikloms skirtų erdvių kūrimą.

⁶ Ikimokyklinio ugdymo infrastruktūros plėtros Lietuvos savivaldybėse galimybių studija. 2022. A. Kalvaitis, G. Dubonikas, S. Valavičiūtė. (15-16 psl.). Prieiga per internetą: <https://www.nsa.smm.lt/bendruju-reikalu-departamentas/leidiniai/naujausi/> (2022-11-03);

⁷ Prieiga per internetą: <https://www.nsa.smm.lt/wp-content/uploads/2022/08/Svietimas-Lietuvoje-2022-web.pdf> (2022-11-04);

⁸ Visos dienos mokykla: modeliai ir įgyvendinimo prielaidos. Mokslo studija. 2019. Mykolo Romerio universitetas. J. Dudaitė, V. Indrašienė, V. Jegelevičienė, B. Kairienė, O. Merfeldaitė, D. Penkauskienė, J. Pivorienė, R. Prakapas, A. Railienė. (314-317, 322 psl.). Prieiga per internetą: https://repository.mruni.eu/bitstream/handle/007/16265/Visos_dienos_mokykla_WWW.pdf?sequence=1&isAllowed=y (2022-11-03);

Tai pagrindžia investicijų poreikį regione visos dienos mokyklos veiklai pritaikytų daugiaviečių erdvių kūrimui. Sudarius sąlygas kokybiškų visos dienos mokyklos paslaugų teikimui būtų prisidedama prie regione identifikuotos socialinės atskirties ir skurdo rizikos problemos mažinimo.

Neįgaliųjų įtrauktis. Švietimo būklės apžvalgoje *Lietuva. Švietimas šalyje ir regionuose. 2022 įtraukusis ugdymas* akcentuoti infrastruktūros pritaikymo trūkumai – ugdymosi aplinkos pritaikymas, kaip viena iš esminių įtraukiojo ugdymo sąlygų, vis dar sunkiai pasiekiamas šalies švietimo sistemoje: negalią turintiems asmenims visiškai pritaikyta tik 0,7 proc. bendrojo ugdymo mokyklų fizinė aplinka. Tai laikoma reikšmingais įtraukiojo ugdymo įgyvendinimo šalies švietimo sistemoje trukdžiais.

Remiantis ŠVIS pateikiama viešosios statistikos informacija apie Mokyklų pritaikymo neįgaliesiems anketos duomenis, 2021–2022 m. Marijampolės regione mokyklų, pilnai pritaikytų žmonių su negalia poreikiams, t. y. tokių, kurių teritorijoje ir viso pastato viduje žmogus su negalia gali judėti savarankiškai, buvo tik trys, visose savivaldybėse buvo mokyklų, į kurių pastatą žmonės su negalia patekti negali. Neįgaliųjų įtrauktis užtikrinimui taip pat būtinos ir tam pritaikytos transporto priemonės pavėžėjimui.

Fizinės kliūtys patekti į mokyklą gali būti lengvai pašalinamos pritaikius infrastruktūrą neįgaliųjų poreikiams, įrengus universalus dizaino elementus ir kitas inžinerines priemones, o tai sudarytų sąlygas mažinti socialinę atskirtį ir skurdo riziką bei prisidėtų sprendžiant šią Marijampolės regiono problemą.

Tikslinė grupė. Tikslinė grupė, kuriai aktualus švietimo paslaugų kokybės ir prieinamumo problemos sprendimas – vaikai, kurie gauna ar gaus ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo paslaugas; taip pat jų tėvai yra suinteresuoti geresniu šių paslaugų pereinamumu, taip pat visa regiono bendruomenė. Nepakankamas švietimo paslaugų prieinamumas ir kokybė regione gali lemti ilgalaikius sunkumus vaikams ateityje, didinti tikimybę patirti socialinę atskirtį ar skurdą. Tikslinės grupės poreikiai:

- a) Vaikai – gauti kokybiškas, modernias ir patrauklias ikimokyklinio, priešmokyklinio pagrindinio ir vidurinio ugdymo paslaugas;
- b) Tėvai – užtikrinti vaikams kokybiškas ikimokyklinio, priešmokyklinio pagrindinio ir vidurinio ugdymo paslaugas bei kartu turėti sąlygas darbo ir šeimos derinimui.

Remiantis Statistikos departamento gyventojų skaičiaus duomenimis bei pateikiamomis prognozėmis, vaikų skaičius Marijampolės regione mažėja ir ateityje tendencija prognozuojama tokia pati.

Tikslinės grupės dydis:

Savivaldybė	Nuolatinių gyventojų skaičius 2022 m. pradžioje ⁹					
	0 m. amžiaus	1 m. amžiaus	2 m. amžiaus	3 m. amžiaus	4 m. amžiaus	5 m. amžiaus
Kalvarijos	73	71	87	83	111	115
Kazlų Rūdos	75	75	82	107	96	123
Marijampolės	376	399	498	467	513	544
Šakių rajono	154	167	187	213	212	212
Vilkaviškio rajono	260	225	264	283	304	327

Visgi pažymėtina tai, kad Švietimo įstatymas numato pokyčius – nuo 2025 m. ugdymas pagal ikimokyklinio ugdymo programą yra visuotinis nuo 2 metų amžiaus, kas lems didėjančią ikimokyklinio ugdymo paslaugų poreikį, o siekiamas pokytis – didinti įsitraukimą į ikimokyklinį ugdymą neformaliojo švietimo veiklas, sudaryti sąlygas geresnei neįgaliųjų integracijai, sąlygos didesnę tikslinės grupės dalyvavimą ir įtrauktį. Tai rodo, kad paslaugų, kurias numatoma gerinti, poreikis didės.

Be vidinių veiksnių, tikslinės grupės dydį lemia ir išoriniai veiksniai – geopolitinė situacija bei pabėgėlių atvykimas į Lietuvą ir Marijampolės regioną, kas ateityje gali lemti tikslinės grupės padidėjimą.

Siekiamas pokytis. Kaip rodo aukščiau pateikti šaltiniai, padidinus švietimo paslaugų prieinamumą ir kokybę (didinant įtrauktį ir dalyvavimą ikimokykliniame ugdyme, neformaliajame švietime, sudarant sąlygas dalyvauti visos dienos mokyklos veiklose bei užtikrinant patekimą į patalpas pažeidžiamoms visuomenės grupėms), sudaromos prielaidos akademinį pasiekimų gerėjimui, socialinės atskirties mažėjimui.

Tai pagrindžia Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano¹⁰ nuostatas, kad pačios būtiniausios ir dažnai naudojamos viešosios paslaugos turi būti teikiamos visų lygmenų urbanistiniuose centruose¹¹.

Nešalinant problemos priežasties – nepakankamos teikiamų švietimo paslaugų kokybės ir prieinamumo, socialiniai ir ekonominiai skirtumai šalies ir regiono viduje didėtų, regiono patrauklumas mažėtų, o tai ateityje keltų dar didesnių problemų dėl viešųjų paslaugų užtikrinimo.

⁹ Šaltinis – Statistikos departamentas;

¹⁰ Patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. rugsėjo 29 d. nutarimu Nr. 789 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano patvirtinimo“;

¹¹ Bendrojo plano tekstinės dalies 142 p.;

Igyvendinant šią pažangos priemonę Marijampolės regione siekiama:

- padidinti ikimokyklinio ugdymo prieinamumą bei užtikrinti kokybiško visuotinio ikimokyklinio ugdymo paslaugų teikimą Marijampolės regiono gyventojams sukuriant naujas ikimokyklinio ugdymo vietas;
- šalinant infrastruktūros trūkumus (fizinės kliūtis) patekimui į ugdymo įstaigų teritoriją ir patalpas taip sudaryti sąlygas neįgaliesiems dalyvauti švietime;
- sudaryti sąlygas realizuoti visos dienos mokyklos modelį pritaikant mokyklų lauko ir vidaus erdves visos dienos mokyklos veikloms.

Sprendžiant aukščiau įvardintas skurdo ir socialinės atskirties problemas priežastis, susijusias su švietimo kokybe ir prieinamumu, numatomos investicijos, kuriomis bus prisidedama prie Regionų plėtros programoje (toliau – RPP)¹² numatytų poveikio rodiklių pasiekimo:

Poveikio rodiklis	Regiono plėtros plane numatytos investicijos, kuriomis bus prisidedama prie poveikio rodiklių pasiekimo
3–5 metų vaikų, ugdomų švietimo įstaigose, dalis, procentai	Numatoma įgyvendinti projektus didinant ikimokyklinio ugdymo prieinamumą ir trijose regiono savivaldybėse kurti naujas ikimokyklinio ugdymo vietas (80 naujų vietų) bei įsigyti transporto priemonę pavėžėjimui, taip sudarant sąlygas 3–5 metų vaikų, ugdomų švietimo įstaigose, dalies padidėjimui.
Negalią turinčių mokinių, ugdomų įtraukiuoju būdu bendros paskirties švietimo įstaigose (bendrosiose klasėse), dalis, procentai	Numatoma įgyvendinti projektus ugdymo įtraukties didinimui keturiose regiono savivaldybėse, planuojama mokyklų infrastruktūrą pritaikyti žmonių su negalia poreikiams įrengiant universalus dizaino elementus bei užtikrinti jų pavėžėjimą, taip sudarant sąlygas negalią turinčių mokinių, ugdomų įtraukiuoju būdu bendros paskirties švietimo įstaigose, dalies didėjimui.
Neformaliojo vaikų švietimo galimybėmis pasinaudojusių mokinių dalis (išskyrus ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme dalyvaujančius vaikus), procentai	Numatoma įgyvendinti projektus kuriais visose regiono savivaldybėse planuojama švietimo įstaigų erdves pritaikyti visos dienos mokyklos veikloms, kas sudarytų sąlygas užtikrinti formaliojo ir neformaliojo švietimo dermę ir taip prisidėtų prie neformaliojo vaikų švietimo galimybėmis pasinaudojusių mokinių dalies didėjimo regione.

Siekiant didinti švietimo paslaugų prieinamumą ir kokybę bei mokinių įtrauktį Marijampolės regiono savivaldybių ugdymo įstaigose buvo vykdytos pavienės investicijos, kuriomis nebuvo išspręstos iškeltos problemos:

Sritis	Tolesnis poreikis spręsti problemą
Ikimokyklinio ugdymo prieinamumas	Regiono savivaldybėse buvo sprendžiama ikimokyklinio ugdymo pereinamumo problematika – Kazlų Rūdos, Vilkaviškio rajono bei Šakių rajono savivaldybėse įsteigtos naujos ikimokyklinio ugdymo grupės. Naujos vietos per pastaruosius penketą metų buvo kuriamos visose šiose savivaldybėse, tačiau investicijos šiose savivaldybėse nėra pakankamos, nes nėra pilnai tenkinamas ankstyvojo ugdymo poreikis (Kazlų Rūdos ir Šakių rajono savivaldybė), vietų trūksta miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigose (Kazlų Rūdos savivaldybė), o įvedus visuotinį privalomą ikimokyklinį ugdymą planuojama, kad ikimokyklinio amžiaus vaikų lankančių ikimokyklinio ugdymo įstaigas padidės, kas sąlygos tinkamos infrastruktūros, pritaiktos vaikų ugdymui, trūkumą ikimokyklinio ugdymo įstaigose (Vilkaviškio rajono savivaldybė).
Universalus dizainas ir neįgaliųjų įtrauktis	Sprendžiant įtraukties didinimo problemas, per pastaruosius 5 metus kai kuriose bendrojo ugdymo įstaigose buvo įrengti liftai, keltuvai, pandusai judėjimo negalią turintiems mokiniams. Skirtos investicijos nėra pakankamos, kadangi nėra užtikrintas bendrųjų ugdymo įstaigų pritaikymas neįgaliųjų laisvam judėjimui vidaus patalpose bei patekimui į lauko erdves, tik dalis mokyklų yra pilnai pritaiktos, t. y. asmuo su negalia gali laisvai judėti mokyklos teritorijoje ir patalpų viduje. Trūksta transporto priemonių, pritaiktų neįgaliųjų pavėžėjimui.
Visos dienos mokykla	Investuojant į mokyklų infrastruktūrą daugiau dėmesio buvo skirta toms erdvėms ir patalpoms, kuriose vyksta pagrindinė veikla – formalusis arba (ir) neformalusis švietimas. Marijampolės ir Kazlų Rūdos savivaldybėse ikimokyklinio,

¹² Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. birželio 29 d. nutarimu Nr. 713 „Dėl 2022–2030 metų regionų plėtros programos patvirtinimo“;

	priešmokyklinio, pradinio bei pagrindinio ugdymo programos vykdančių švietimo įstaigų vidaus ir lauko infrastruktūrai, kuri būtų reikalinga visos dienos mokyklos veikloms įgyvendinti, investicijų skirta tik iš dalies, vykdomi tik pavieniai remonto darbai, tvarkytos prailgintoms grupėms reikalingos patalpos. Kai kuriose savivaldybėse (Kalvarijos, Šakių ir Vilkaviškio rajonų) investicijų visos dienos mokyklos veiklai nebuvo skirta. Tai nesudaro tinkamų sąlygų kokybiškoms visos dienos mokyklos paslaugoms.
--	---

Galimybės spręsti švietimo kokybės ir prieinamumo problemas lemia resursų trūkumas – finansinės savivaldybių galimybės yra ribotos.

III SKYRIUS PAŽANGOS PRIEMONĖS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA

Priemonė bus įgyvendinama Marijampolės regiono – Kalvarijos, Kazlų Rūdos, Marijampolės, Šakių rajono ir Vilkaviškio rajono – savivaldybėse.

IV SKYRIUS PAŽANGOS PRIEMONĖS VEIKLOS, PROJEKTŲ VYKDYTOJAI IR PARTNERIAI

Sprendžiant MRPPL identifikuotą socialinės atskirties ir skurdo rizikos problemą numatoma šalinti vieną jos priežasčių – didinti švietimo paslaugų kokybę ir prieinamumą, pirmiausia investuojant į ikimokyklinio ugdymo įtraukties didinimą, visos dienos mokyklos plėtrą ir švietimo paslaugų prieinamumo įvairias negalias turintiems užtikrinimą.

Pažangos priemonės įgyvendinimui suformuota viena veikla – „Padidinti ugdymo prieinamumą ir sudaryti sąlygas visos dienos mokyklai“, kurią įgyvendinant numatoma investuoti:

Savivaldybė	Naujos ikimokyklinio ugdymo vietos	Universalus dizaino elementai	Transporto priemonės pavėžėjimui	VDM: bendrasis ugdymas	VDM: ikimokyklinis ugdymas
Kalvarijos	-	+	-	+	-
Kazlų Rūdos	+	-	-	+	-
Marijampolės	-	+	-	+	+
Šakių rajono	+	-	+	+	-
Vilkaviškio rajono	+	+	+	+	+

Naujas ikimokyklinio ugdymo vietas numatoma kurti 4-iose regiono ikimokyklinio ugdymo įstaigose, 3 iš jų yra įtrauktos į Mokyklų, įgyvendinančių ikimokyklinio ugdymo programas, žemėlapi, jame numatomas naujų vietų kūrimas.

Numatoma viso sukurti 80 naujų vietų:

Kazlų Rūdos savivaldybė – 3 grupės, 40 vietų (1-2 metų 10 vaikų; 2-3 metų 30 vaikų);

Šakių rajono – 1 grupė, 10 vietų (2-3 metų 10 vaikų);

Vilkaviškio rajono – 2 grupės, 30 vietų (1,5-2 metų 15 vaikų; 4-5 metų 15 vaikų).

9-iose mokyklose numatoma įrengti universalus dizaino elementus ir kitas inžinerines priemones ir (arba) įsigyti transporto priemones, pritaikytas neįgaliųjų pavėžėjimui. Nė vienos iš šių mokyklų savivaldybių tinklo pertvarkos planuose nėra numatoma likviduoti ar uždaryti, 8 mokyklose yra daugiau nei 200 mokinių, 1 mokykloje–daugiafunkciame centre mokinių skaičius nesiekia 200 mokinių, tačiau šioje mokykloje–daugiafunkciame centre būtinas veiklų įgyvendinimas dėl jos specifikos – tai mokykla–daugiafunkcis centras, kurio pagrindinė paskirtis – pagrindinės mokyklos tipo mokykla–daugiafunkcis centras, kita (ne pagrindinė) paskirtis – ikimokyklinio ugdymo grupės įstaiga lopšelis-darželis, pagrindinės mokyklos tipo specialioji mokykla–daugiafunkcis centras, kuriame sudarytos sąlygos mokytis mokiniams, dėl įgimtų ar įgytų sutrikimų turintiems didelių ar labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių (vykdomos švietimo programos: ikimokyklinio ugdymo programa, pritaikyta ikimokyklinio ugdymo programa, priešmokyklinio ugdymo programa, pritaikyta priešmokyklinio ugdymo programa, pradinio ugdymo programa, pritaikyta pradinio ugdymo programa, pradinio ugdymo individualizuota programa, pagrindinio ugdymo individualizuota programa, neformaliojo vaikų švietimo programos).

Marijampolės regione pasirinkta pažangos priemonės lėšomis įrengti universalus dizaino ir kitas inžinerines priemones, pritaikant patalpas ir mokyklų teritoriją neįgaliųjų poreikiams, taip pat įsigyti transporto

priemonės, kurios bus lengvai pritaikomos neįgaliųjų poreikiams, pavėžėjimui, atsižvelgiant į jau pritaikytų mokyklų skaičių bei mokyklų mokinių skaičių ir jų ilgalaikės veiklos perspektyvas:

Savivaldybė	Pritaikytų mokyklų skaičius ¹³	Mokyklų, kurias priemonės lėšomis numatoma pritaikyti neįgaliųjų poreikiams	Mokinių skaičius mokyklose 2022-2023 m.	Mokyklų, kuriose numatoma įsigyti transporto priemonės pavėžėjimui
Kalvarijos	0	1	718	nenumatoma
Kazlų Rūdos	1	nenumatoma	-	nenumatoma
Marijampolės	1	3	804; 624; 192 (mokykla–daugiafunkcis centras)	nenumatoma
Šakių rajono	0	nenumatoma	253; 282; 264	3
Vilkaviškio rajono	1	2	506; 597	1

Įgyvendinant projektus, skirtus visos dienos mokyklos modelio plėtrai, numatoma 19 Marijampolės regiono mokyklų pritaikyti visos dienos mokyklos veikloms, nė vienos iš šių mokyklų savivaldybių mokyklų tinklo pertvarkos planuose nenumatoma uždaryti ar likviduoti; taip pat numatoma 10 ikimokyklinio ugdymo įstaigų pritaikyti visos dienos mokyklos veikloms.

Projektai pagal šią priemonę bus atrenkami regioninio planavimo būdu.

Galimi projektų pagal šią priemonę pareiškėjai – savivaldybių administracijos ir (arba) ugdymo įstaigos, vykdančios ikimokyklinio ir (ar) bendrojo ugdymo programas (remiantis Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 5, 8 punktais, savivaldybės teritorijoje gyvenančių vaikų iki 16 metų mokymosi pagal privalomojo švietimo programas užtikrinimas bei ikimokyklinio ugdymo, vaikų ir suaugusiųjų neformaliojo švietimo organizavimas, vaikų ir jaunimo užimtumo organizavimas yra savarankiškos savivaldybės funkcijos bei Vietos savivaldos įstatymo 7 straipsnio 7 punktu, priešmokyklinio ugdymo, bendrojo lavinimo, profesinio mokymo ir profesinio orientavimo organizavimas yra valstybės perduota savivaldybės funkcija).

Partneriais projektuose gali būti savivaldybių administracijos ir (arba) ugdymo įstaigos, vykdančios ikimokyklinio ir (ar) bendrojo ugdymo programas.

V SKYRIUS PAŽANGOS PRIEMONĖS PROJEKTŲ ATRANKA

Numatomas projektų planavimas visai pažangos priemonei ir jos veiklai. Tai atitinka Strateginio valdymo metodikos pakeitimo projekto¹⁴ 135.2 papunkčio nuostatas – projektais numatoma prisidėti vykdant Vietos savivaldos įstatyme savivaldybių savarankiškasias ir valstybės perduotas funkcijas (žr. IV skyrių „Pažangos priemonės veiklos, projektų vykdytojai ir partneriai“).

Visais atvejais projektai turi atitikti:

1) Regioninės pažangos priemonės Nr. 12-003-03-01-23 (RE) „Padidinti ugdymo prieinamumą atskirtį patiriantiems vaikams“ finansavimo gairių (toliau – Prieinamumo gairės)¹⁵ reikalavimus;

2) Regioninės pažangos priemonės Nr. 12-003-03-02-17 (RE) „Plėtoti įvairialypį švietimą vykdant visos dienos mokyklų veiklą“ finansavimo gairių (toliau – VDM gairės)¹⁶ reikalavimus.

¹³ Remiamasi [ŠVIS](#) pateikiama viešosios statistikos informacija apie Mokyklų pritaikymo neįgaliesiems anketos duomenis. Projektų planavimo ir atrankos metu mokykla gali būti laikoma pilnai pritaikyta neįgaliųjų poreikiams, jeigu anketos 2 klausime pažymėtas atsakymas „Pritaikyta. ŽN gali savarankiškai judėti visame pastate ir teritorijoje“, 2021-2022 m. duomenys;

¹⁴ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. balandžio 28 d. nutarimu Nr. 292 „Dėl Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymo, Lietuvos Respublikos regioninės plėtros įstatymo 4 straipsnio 3 ir 5 dalių, 7 straipsnio 1 ir 4 dalių ir Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 14-1 straipsnio 3 dalies įgyvendinimo“. Rengiant MRPPL projektą vadovautasi [Strateginio valdymo metodikos pakeitimo projektu Nr. 22-15921](#), paskelbtu LRS Teisės aktų projektų sistemoje;

¹⁵ Patvirtintos Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2022 m. rugsėjo 30 d. įsakymu Nr. V-1542 „Dėl Regioninės pažangos priemonės Nr. 12-003-03-01-23 (RE) „Padidinti ugdymo prieinamumą atskirtį patiriantiems vaikams“ finansavimo gairių patvirtinimo“;

¹⁶ Patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2022 m. spalio 13 d. įsakymu Nr. V-1637 „Dėl Regioninės pažangos priemonės Nr. 12-003-03-02-17 (RE) „Plėtoti įvairialypį švietimą vykdant visos dienos mokyklų veiklą“ finansavimo gairių patvirtinimo“;

VI SKYRIUS
PAŽANGOS PRIEMONĖS PRISIDĖJIMAS PRIE HORIZONTALIŲJŲ PRINCIPŲ
ĮGYVENDINIMO

Lentelė Nr. 1

Eil. Nr.	Horizontalieji principai (toliau – HP)	Informacija apie pažangos priemonės prisidėjimą prie HP
1.	Darnaus vystymosi	<p>2021–2030 m. plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Švietimo plėtros programoje¹⁷ suplanuotomis pažangos priemonėmis 12-003-03-01-23 (RE) „Padidinti ugdymo prieinamumą atskirtį patiriantiems vaikams“ ir 12-003-03-02-17 (RE) „Plėtoti įvairialypį švietimą vykdant visos dienos mokyklų veiklą“ bus prisidedama prie Darnaus vystymosi horizontaliojo principo įgyvendinimo. Įgyvendinant projektus regione pagal šią pažangos priemonę ir didinant ikimokyklinio ugdymo prieinamumą, švietimo paslaugų prieinamumą neįgaliesiems bei sudarant galimybes naudotis kokybiškais visos dienos mokyklos paslaugomis bus tiesiogiai prisidedama prie 4-ojo Darnaus vystymosi tikslo – „Užtikrinti visa apimančią ir lygiavertę kokybišką švietimą ir skatinti visą gyvenimą trunkantį mokymąsi“; taip pat netiesiogiai prie 1-ojo tikslo „Panaikinti visų formų skurdą visose šalyse“ bei 10-ojo tikslo „Mažinti nelygybę tarp šalių ir pačiose šalyse“.</p> <p>Projektai turės atitikti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Prieinamumo gairių 3 dalyje „Horizontaliųjų principų laikymosi reikalavimai“ nustatytus reikalavimus; 2) VDM gairių 3 dalyje „Horizontaliųjų principų laikymosi reikalavimai“ nustatytus reikalavimus.
2.	Inovatyvumo (kūrybingumo)	<p>Įgyvendinant projektus pagal šią pažangos priemonę ir didinant ikimokyklinio ugdymo prieinamumą, švietimo paslaugų prieinamumą neįgaliesiems bei sudarant galimybes naudotis kokybiškais visos dienos mokyklos paslaugomis bus netiesiogiai prisidedama prie šio horizontaliojo principo įgyvendinimo – laikomasi Prieinamumo gairių ir VDM gairių 3 dalyje „Horizontaliųjų principų laikymosi reikalavimai“ nustatytų reikalavimų dėl pastatų energinio efektyvumo, pastatų projektų ir statybos metodų, reikalavimų įsigyjamiems automobiliams dėl efektyvumo, tvarumo, ilgaamžiškumo ir kt.</p>
3.	Lygių galimybių visiems	<p>Švietimo plėtros programoje suplanuotomis pažangos priemonėmis 12-003-03-01-23 (RE) „Padidinti ugdymo prieinamumą atskirtį patiriantiems vaikams“ ir 12-003-03-02-17 (RE) „Plėtoti įvairialypį švietimą vykdant visos dienos mokyklų veiklą“ bus prisidedama prie Lygių galimybių visiems horizontaliojo principo įgyvendinimo.</p> <p>Įgyvendinant projektus pagal šią pažangos priemonę, kuriais numatoma universalus dizaino elementų ir kitų inžinerinių priemonių įrengimas bendrojo lavinimo mokyklose, bus tiesiogiai prisidedama prie geresnių sąlygų ir galimybių gauti kokybiškas švietimo paslaugas bei dalyvauti visuomeniniame gyvenime sudarymo neįgaliesiems.</p> <p>Įgyvendinant projektus nebus sudaroma apribojimų ar diskriminavimo dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos, negalios ar kt.</p> <p>Projektai turės atitikti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Prieinamumo gairių 3 dalyje „Horizontaliųjų principų laikymosi reikalavimai“ nustatytus reikalavimus; 2) VDM gairių 3 dalyje „Horizontaliųjų principų laikymosi reikalavimai“ nustatytus reikalavimus.

¹⁷ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. gruodžio 1 d. nutarimu Nr. 1016 „Dėl 2021–2030 m. plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Švietimo plėtros programos patvirtinimo“;

VII SKYRIUS IŠANKSTINĖS SĄLYGOS

Pažangos priemonė prisidės prie RPP nustatytų pažangos priemonių 12-003-03-01-23 (RE) „Padidinti ugdymo prieinamumą atskirtų patiriančiams vaikams“ ir 12-003-03-02-17 (RE) „Plėtoti įvairialypį švietimą vykdant visos dienos mokyklų veiklą“ įgyvendinimo.

RPP išankstinės sąlygos šioms pažangos priemonėms nėra nustatytos.

**VIII SKYRIUS
PAŽANGOS PRIEMONĖS STEBĖSENOS RODIKLIAI**

Produkto ir rezultato rodikliai pažangos priemonei ir jos veikloms pasirinkti vadovaujantis Prieinamumo gairių ir VDM gairių 2.1. dalyse „Finansuojamos veiklos ir siekiami stebėsenos rodikliai“ pateikta informacija. Rodiklių reikšmės preliminarios, jos bus patikslintos, kai bus patvirtinta Stebėsenos rodiklių nustatymo ir skaičiavimo tvarka ir / ar rodiklių skaičiavimo aprašų suvestinė.

Lentelė Nr. 2

Pažangos priemonės veiklų produkto rodikliai							
Veiklos pavadinimas	Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas, matavimo vienetas	Rodikliui pasiekti planuojama panaudoti pažangos lėšų suma, Eur		Siektingos rodiklio reikšmės		Siektingos rodiklio reikšmės nustatymo pagrindimas
			Iš viso	Iš jų ES, kitos tarptautinės finansinės paramos ir valstybės biudžeto lėšų suma	Tarpinė reikšmė (2025)	Galutinė reikšmė (2030)	
1	2	3	4	5	6	7	8
Padidinti ugdymo prieinamumą ir sudaryti sąlygas visos dienos mokyklai	P.B.2067	Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros mokymo klasių talpumas, asmenys	9.571.521,30	8.135.793,10	0	11.829	Preliminari reikšmė, apskaičiuota remiantis numatomų įgyvendinti projektų (1.1.4.-1.1.6, 1.1.8-1.1.10. ir 1.1.12.-1.1.15.) informacija apie mokyklas, kuriose numatoma įdiegti universalus dizaino priemones bei apie mokyklas, kuriose planuojama pritaikyti erdves visos dienos mokyklos veikloms, duomenimis
	P.S.2025	Mokyklos, kuriose buvo įdiegtos universalus dizaino ir kitos inžinerinės priemonės pritaikant aplinką asmenims, turintiems negalią, skaičius			0	6	Preliminari reikšmė, apskaičiuota remiantis numatomų įgyvendinti projektų (1.1.4.-1.1.6. ir 1.1.8.-1.1.9.) informacija apie mokyklas, kuriose numatoma įdiegti universalus dizaino priemones
	P.B.2066	Naujos arba modernizuotos vaikų priežiūros infrastruktūros mokymo klasių talpumas, asmenys			0	2.420	Preliminari reikšmė, apskaičiuota remiantis numatomų įgyvendinti projektų (1.1.1.-1.1.3., 1.1.11. ir 1.1.15.) informacija apie numatomas sukurti naujas ikimokyklinio ugdymo vietas bei sukurti edukacines erdves,

							kuriomis galės naudotis visi ugdymo įstaigos ugdytiniai.
	P.S.2024	Sukurtų naujų ikimokyklinio ugdymo vietų skaičius, skaičius			0	80	Preliminari reikšmė, apskaičiuota remiantis numatomų įgyvendinti projektų (1.1.1.-1.1.3.) informacija apie numatomas sukurti naujas ikimokyklinio ugdymo vietas
	P.S.2029	Tikslinės transporto priemonės, skaičius			0	5	Preliminari reikšmė, apskaičiuota remiantis numatomų įgyvendinti projektų (1.1.3. ir 1.1.7.-1.1.8.) informacija apie numatomas įsigyti transporto priemones ugdymo įstaigoms

Lentelė Nr. 3

Pažangos priemonės rezultato rodikliai							
Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas, matavimo vienetas	Pradinė rodiklio reikšmė (2022)	Rodikliui pasiekti planuojama panaudoti pažangos lėšų suma, Eur		Siektingos rodiklio reikšmės		Siektingos rodiklio reikšmės nustatymo pagrindimas
			Iš viso	Iš jų ES, kitos tarptautinės finansinės paramos ir valstybės biudžeto lėšų suma	Tarpinė reikšmė (2025)	Galutinė reikšmė (2030)	
1	2	3	4	5	6	7	8
R.B.2070	Naujos arba modernizuotos vaikų priežiūros infrastruktūros naudotojų skaičius per metus, naudotojai per metus	0	9.571.521,30	8.135.793,10	0	2.345	Preliminari reikšmė, apskaičiuota remiantis numatomų įgyvendinti projektų informacija apie: - ikimokyklinio ugdymo įstaigas, kuriose numatoma sukurti naujas ikimokyklinio ugdymo vietas bei sukurti edukacines erdves, kuriomis galės naudotis visi ugdymo įstaigos ugdytiniai (1.1.1.-1.1.3); - ikimokyklinio ugdymo įstaigas ir mokyklas, kuriose planuojama pritaikyti erdves visos dienos mokyklos veikloms (1.1.11. ir 1.1.15.).
R.S.2030	Vaikų, pasinaudojusių pavėžėjimo paslaugomis naujai įsigytais transporto priemonėmis, skaičius per metus, asmenys per metus	0			0		

R.B.2071	Naujos arba modernizuotos švietimo infrastruktūros naudotojų skaičius per metus, naudotojai per metus	0			0	9.310	Preliminari reikšmė, apskaičiuota remiantis numatomų įgyvendinti projektų informacija apie: - mokyklas, kuriose numatoma įdiegti universalaus dizaino priemones (1.1.4.-1.1.6., 1.1.8.-1.1.9.); - mokyklas, kuriose planuojama pritaikyti erdves visos dienos mokyklos veikloms (1.1.9.-1.1.10., 1.1.12.-1.1.15.).
R.S.2026	Mokyklų, kuriose buvo įdiegtos universalaus dizaino ir kitos inžinerinės priemonės, aplinką pritaikant asmenims, turintiems negalią, dalis nuo visų mokyklų, proc.	0			0	12	Preliminari reikšmė, apskaičiuota remiantis numatomų įgyvendinti projektų informacija apie mokyklas, kuriose numatoma įdiegti universalaus dizaino priemones projektų lėšomis (1.1.4.-1.1.6. ir 1.1.8.-1.1.9.) ir bendru mokyklų skaičiumi regione.
R.S.2027	Mokinių, kurie naudojami sukurta visos dienos mokyklos infrastruktūra, skaičius, asmenys per metus	0			0	3.687	Preliminari reikšmė, apskaičiuota remiantis numatomų įgyvendinti projektų informacija apie mokyklas, kuriose planuojama pritaikyti erdves visos dienos mokyklos veikloms (1.1.9.-1.1.15.).

Regiono plėtros tarybos administracijos direktorius

(parašas)

(vardas ir pavardė)